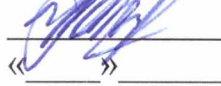

**ЗВО «МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-
методичної роботи

 Г.І. Калінічева
«___» _____ 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
В.Ю. Бугай
«___» _____ 2021р.

ПОГОДЖЕНО

Голова предметної комісії

_____ М. В. Сіняговська
«___» _____ 2021 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з навчальної дисципліни «Географія»

для вступників, що вступають на I курс навчання
за освітнім ступенем «Бакалавр»
на основі повної загальної середньої освіти

Затверджено

на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх та соціально-
гуманітарних дисциплін

Протокол № 5 від 15 січня 2021 р.

Голова циклової комісії

_____ А. І. Довжик

Укладач _____ М. В. Сіняговська

I. Пояснювальна записка

Призначення програми вступного випробування – забезпечити проведення вступного випробування на I курс за освітнім ступенем «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти. Програму вступних випробувань з географії 2021 року (далі – програма) розроблено з урахуванням вимог чинної програми з географії для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (основна школа) та програми з географії рівня стандарту загальноосвітніх навчальних закладів (старша школа). Обсяг знань географічної номенклатури, термінів і понять визначається в межах діючої програми чинних підручників.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок абітурієнтів, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін програми підготовки за освітнім ступенем «Бакалавр» та оцінці ступеню підготовленості вступників до подальшого навчання у МНТУ за напрямками:

- 035 Філологія (англійська мова);
- 071 Облік і оподаткування;
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування;
- 073 Менеджмент;
- 081 Право;
- 101 Екологія;
- 121 Інженерія програмного забезпечення;
- 122 Комп'ютерні науки;
- 172 Телекомунікації та радіотехніка;
- 183 Технологія захисту навколишнього середовища;
- 185 Нафтогазова інженерія та технології;
- 227 Фізична терапія, ерготерапія;
- 281 Публічне управління і адміністрування;
- 292 Міжнародні економічні відносини.

Завдання вступного випробування передбачають:

- визначення рівня набутих знань і умінь абітурієнта;
- оцінку сформованості комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;
- перевірку здатності застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських процесів, подій, явищ;
- встановлення ступеню сформованості географічного мислення, географічних компетенцій, географічної культури та здатність реалізовувати їх у повсякденному житті та майбутній трудовій діяльності

Вимоги до здібностей і підготовки вступників. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом підготовки за ступенем «Бакалавр» в МНТУ вступники мають:

знати характерні ознаки компонентів природи і природних комплексів, їх просторове поширення, принципи просторової організації населення, господарської та соціальної сфери;

мати комплексне, просторове соціально орієнтоване уявлення про Землю, сучасну географічну картину світу на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;

володіти елементами географічної культури – вміти читати географічну карту, знати ключові слова та суттєві ознаки у визначеннях географічних понять і термінів в межах програми; методами дослідження довкілля, у тому числі інструментальними;

визначати географічні об'єкти та явища за їх описом, характеристикою ознак;

класифікувати та порівнювати географічні об'єкти і явища;

застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських об'єктів, процесів і явищ;

встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та закономірності у географічній оболонці, географічному середовищі;

аналізувати географічну інформацію, в різних формах (картографічній, графічній, табличній, текстовій та ін.);

оцінювати взаємовплив людини і природи у просторі і часі для розв'язання широкого кола завдань в мінливому середовищі;

виявляти здатність використовувати географічні знання для вирішення нових географічних задач.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Матеріал програми вступного випробування з географії розподілено за такими розділами: «Загальна географія», «Географія материків і океанів», «Географія України», «Економічна і соціальна географія світу».

ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Географія як наука, розвиток географічних знань.

Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін в системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень.

Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Земля в космічному просторі.

Земля серед космічних тіл у Всесвіті та Сонячній системі. Вплив космічних тіл на природні процеси на Землі. Розвиток уявлень про форму та розміри Землі. Види руху Землі та їх наслідки. Тропіки, полярні кола. Місцевий час, годинні пояси, київський час, літній час.

Способи зображення Землі.

Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Картографічні проекції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Визначення напрямків, географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висот місцевості, глибини морів і океанів. Вимірювання відстаней на картах різного масштабу. Орієнтування та зйомка місцевості. Значення карт у житті людини.

Географічна оболонка та її складові. Літосфера та рельєф.

Внутрішня будова Землі. Поняття «літосфера», «літосферна плита». Внутрішні процеси в літосфері. Походження материків і океанів. Геологічне літочислення, геологічний вік. Типи земної кори та гірські породи і мінерали, що її складають. Корисні копалини. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Форми земної поверхні: рівнини, гори і нагір'я. Особливості рельєфу річкових долин, озерних улоговин. Рельєф дна Світового океану. Острови та півострови. Розчленованість берегової лінії. Значення рельєфу в господарській діяльності людини.

Атмосфера і клімат.

Поняття «атмосфера». Межі та будова атмосфери.

Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері і на земній поверхні. Теплові пояси. Тиск атмосфери і його вимірювання. Рух повітря. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони і антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість повітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси і атмосферні фронти. Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання її метеоеlementів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність.

Гідросфера, води Світового океану та суходолу.

Поняття «гідросфера». Світовий кругообіг води. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії. Підземні води. Характер залягання і властивості. Джерела. Річка та її частини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження, властивості вод. Болота. Льодовики, багаторічна мерзлота. Штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу у господарській діяльності людини.

Біосфера та ґрунт.

Поняття про біосферу, її складові та межі. Походження та поширення життя на Землі. Ґрунт – особливий компонент природи. Властивості ґрунтів та їх відмінності. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу.

Географічна оболонка.

Поняття про географічну оболонку як найбільший природний комплекс. Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та а зональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людей.

ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ

Материк.

Поняття «материк» і «частина світу». Характеристика материків: Євразія, Північна Америка, Південна Америка, Африка, Австралія, Антарктида (за типовим планом: фізико-географічне положення; історія відкриття і дослідження; природні умови, природні ресурси та їх використання і охорона; великі природні регіони; населення і політична карта).

Океани.

Тихий, Атлантичний, Індійський, Північний Льодовий (фізико-географічне положення, дослідження, природні умови і ресурси, їх використання та охорона).

ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Загальні відомості про Україну, географічне положення.

Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони. Місце України на політичній і економічній карті світу.

Господарська оцінка економіко-географічного положення.

Природні умови і ресурси.

Рельєф, тектоніка, геологічна будова, мінерально-сировинні ресурси

Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори.

Тектонічна будова і тектонічні структури. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних та геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Мінерально-сировинні ресурси. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.

Кліматичні умови та ресурси.

Основні кліматотвірні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни, їх поширення. Кліматичні ресурси. Прогноз погоди. Синоптична карта.

Внутрішні води та водні ресурси.

Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річкові басейни. Канали. Озера і водосховища. Підземні води. Болота, їх типи і поширення. Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водний баланс і водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорона.

Ґрунти. Рослинність. Тваринний світ.

Ґрунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів.

Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луків, боліт, водойм, Українських Карпат і Кримських гір. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України.

Природно-територіальні комплекси (ПТК) України і фізико-географічне районування.

Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ландшафти та їх класифікація. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення. Природні комплекси рівнин – природні зони мішаних лісів, лісостепу, степу.

Гірські природні комплекси – Українські Карпати, Кримські гори.

Природні комплекси морів – Чорне та Азовське моря.

Господарська характеристика природних комплексів, проблеми використання й охорони.

Населення і трудові ресурси.

Заселення території України. Кількість, розміщення, статеві і вікова структура населення.

Територіальні відмінності і чинники розміщення та густоти населення. Природні й економічні умови, які впливають на основні показники розміщення населення. Природний рух населення. Демографічна ситуація. Поняття «депопуляція». Економічна криза і демографічна політика. Міграція населення, її види та причини.

Національний склад населення. Етнографічні групи. Регіональні відмінності духовної культури населення (мова, релігії, звичаї). Українська діаспора і причини її виникнення і географія.

Система розселення населення. Урбанізація та регіональні відмінності її рівнів. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності.

Трудові ресурси. Зайнятість населення у сфері матеріального виробництва та невиробничій сфері. Проблеми зайнятості і його географічні аспекти.

Господарство України.

Поняття «господарство». Формування національного господарського комплексу. Основні риси структури господарства. Міжгалузеві комплекси. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації господарства.

Промисловість.

Загальна характеристика розвитку і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.

Паливна промисловість та електроенергетика. Структура, місце і роль у господарському комплексі. Вугільна промисловість. Райони добування і використання вугілля, торфу. Проблеми і перспективи розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і

газовидобутку. Центри нафтопереробного виробництва. Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій, ліній електропередач. Екологічні проблеми розвитку паливної промисловості та електроенергетики.

Металургійна промисловість. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургійної промисловості.

Машинобудівна та металообробна промисловість. Значення, місце і роль у господарстві. Структура галузі і принципи розміщення окремих виробництв: важкого, сільськогосподарського, транспортного, електротехнічного та ін. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку.

Хімічна промисловість. Значення, місце і роль галузі. Сировинна база. Галузева структура. Географія окремих виробництв хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

Лісова промисловість. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівля). Деревообробка. Целюлозно-паперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництв лісової промисловості, проблеми і перспективи розвитку.

Промисловість будівельних матеріалів. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Географія цементного виробництва.

Легка промисловість. Художні промисли. Структура, принципи розміщення і географія.

Харчова промисловість. Галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія. Проблеми і перспективи розвитку.

Сільське господарство.

Роль, місце і значення сільського господарства. Структура галузі та його основні ланки. Земельний фонд. Рослинництво. Зернові культури. Вирощування технічних культур, картоплі і овочів. Садівництво, ягідництво і виноградарство. Тваринництво. Агропромислові зони.

Соціальна сфера.

Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Територіальна організація. Проблеми і перспективи розвитку галузі.

Транспорт і міжнародні економічні зв'язки.

Роль і значення транспорту. Основні види транспорту, їх характеристики, особливості розміщення.

Економічні зв'язки України з країнами світу.

Економічні райони.

Географічний поділ праці й економічне районування. Донецький, Придніпровський, Північно-Східний, Столичний, Центральний, Причорноморський, Подільський, Північно-Західний, Карпатський райони (коротка економіко-географічна характеристика).

Використання природних умов і ресурсів та їх охорона.

Геоecологічна ситуація. Основні забруднювачі навколишнього середовища. Вплив геoeкологічної ситуації на населення. Класифікація природних ресурсів. Природоохоронні заходи. Законодавчі акти про природно-заповідний фонд. Категорії природно-заповідного фонду. Природоохоронні комплекси. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища.

ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ

Сучасна політична карта світу.

Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, які визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління і адміністративно-територіальний устрій країн. Політична карта Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії і Океанії. Міжнародні організації.

Географія природних ресурсів світу.

Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозбереження.

Географія населення світу.

Кількість населення світу і його динаміка. Природний рух населення та його відтворення. Демографічна політика. Статевий і віковий склад населення. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Процеси урбанізації. Міське і сільське населення світу. Агломерації, мегалополіси. Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.

Світове господарство.

Поняття «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство». Спеціалізація і кооперування, інтеграція країн світу.

Світове господарство в період науково-технічної революції (НТР), основні риси НТР. Вплив НТР на галузеву структуру та його розміщення.

Географія промисловості світу.

Структура промисловості. Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія, основні райони розвитку і розміщення цих галузей. Машинобудування, його структура і географія основних галузей. Хімічна промисловість, лісова і деревообробна, легка, харчова промисловості.

Географія сільського господарства.

Галузева структура. Особливості розміщення галузей рослинництва і тваринництва.

Географія транспорту.

Значення і місце в світовому господарстві. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, повітряного і морського.

Зовнішні економічні зв'язки.

Суть та основні форми економічного співробітництва. Міжнародний туризм та його різновиди.

Глобальні проблеми людства.

Виникнення і суть глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, бідності, війни і миру, освоєння ресурсів, Світового океану та шляхи їх розв'язання. Прояв глобальних проблем в Україні.

Регіони та країни світу.

Економіко- і соціально - географічна характеристика регіонів та окремих держав (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки).

Загальна характеристика країн Європи.

Країни Західної Європи: Німеччина. Великобританія. Франція. Нідерланди, Швейцарія, Австрія.

Країни Північної Європи: Швеція, Норвегія, Фінляндія, Данія, країни Балтії

Країни Центральної та Східної Європи: Україна, Молдова, Польща, Білорусь, Росія, Угорщина, Словаччина, Словенія.

Країни Південної Європи: Італія, Іспанія, Румунія, Болгарія, Греція.

Загальна характеристика країн Азії.

Японія. Індія. Китай. Туреччина.

Країни Північної Америки.

США, Канада.

Загальна характеристика країн Латинської Америки.

Загальна характеристика країн Африки.

Загальна характеристика країн Австралії та Океанії.

Австралійський Союз.

ПІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ, СКЛАДЕНІ НА ПІДСТАВІ ПРОПОНОВАНОЇ ПРОГРАМИ.

1. Об'єкт та предмет вивчення географії.
2. Земля серед космічних тіл у Всесвіті та Сонячній системі. Вплив космічних тіл на природні процеси на Землі.
3. Види руху Землі та їх наслідки. Тропіки, полярні кола. Місцевий час, годинні пояси, київський час, літній час.
4. Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку.
5. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Картографічні проекції та спотворення.
6. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт.
7. Визначення напрямків, географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висот місцевості, глибини морів і океанів.
8. Значення карт у житті людини.
9. Внутрішня будова Землі. Поняття «літосфера», «літосферна плита». Внутрішні процеси в літосфері.
10. Походження материків і океанів. Геологічне літочислення, геологічний вік.
11. Корисні копалини. Вулкани та землетруси, райони їх поширення.
12. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню.
13. Особливості рельєфу річкових долин, озерних улоговин. Рельєф дна Світового океану.
14. Острови та півострови. Розчленованість берегової лінії.
15. Поняття «атмосфера». Межі та будова атмосфери.
16. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері і на земній поверхні.
17. Теплові пояси. Тиск атмосфери і його вимірювання.
18. Рух повітря. Загальна циркуляція атмосфери.
19. Постійні вітри. Циклони і антициклони. Сезонні та місцеві вітри.
20. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі.
21. Повітряні маси і атмосферні фронти. Поняття «клімат».
22. Кліматичні пояси та області. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу.
23. Погода, добові та сезонні коливання її метеоелементів.
24. Поняття «гідросфера». Світовий кругообіг води.
25. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки.
26. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності.
27. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії.
28. Поняття про біосферу, її складові та межі. Походження та поширення життя на Землі.
29. Ґрунт – особливий компонент природи. Властивості ґрунтів та їх відмінності.
30. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану.
31. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу.
32. Поняття про географічну оболонку як найбільший природний комплекс. Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність.
33. Зональні та аazonальні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людей.
34. Поняття «материк» і «частина світу».
35. Євразія: характеристика материка.
36. Північна Америка: характеристика материка.
37. Південна Америка: характеристика материка.
38. Африка: характеристика материка.
39. Австралія: характеристика материка.
40. Антарктида: характеристика материка.
41. Тихий океан (фізико-географічне положення, дослідження, природні умови і ресурси, їх використання та охорона).
42. Атлантичний океан (фізико-географічне положення, дослідження, природні умови і ресурси, їх використання та охорона).
43. Північний Льодовий океан (фізико-географічне положення, дослідження, природні умови і ресурси, їх використання та охорона).
44. Індійський океан (фізико-географічне положення, дослідження, природні умови і ресурси, їх використання та охорона).
45. Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ.
46. Географічне положення, кордони. Місце України на політичній і економічній карті світу.
47. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори.
48. Тектонічна будова і тектонічні структури.
49. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних та геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм.
50. Мінерально-сировинні ресурси. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.
51. Основні кліматотвірні чинники.
52. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Кліматичні ресурси. Прогноз погоди. Синоптична карта.
53. Загальні гідрологічні особливості території України.
54. Ґрунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення.
55. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів.
56. Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків.
57. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України.
58. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луків, боліт, водойм, Українських Карпат і Кримських гір.
59. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України.
60. Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ландшафти та їх класифікація.
61. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення.
62. Природні комплекси рівнин – природні зони мішаних лісів, лісостепу, степу.

63. Гірські природні комплекси – Українські Карпати, Кримські гори.
64. Природні комплекси морів – Чорне та Азовське моря.
65. Господарська характеристика природних комплексів, проблеми використання й охорони.
66. Заселення території України. Кількість, розміщення, статеві та вікова структура населення.
67. Територіальні відмінності і чинники розміщення та густоти населення. Природні й економічні умови, які впливають на основні показники розміщення населення.
68. Природний рух населення. Демографічна ситуація.
69. Поняття «депопуляція». Економічна криза і демографічна політика.
70. Міграція населення, її види та причини.
71. Національний склад населення. Етнографічні групи.
72. Регіональні відмінності духовної культури населення (мова, релігії, звичаї). Українська діаспора і причини її виникнення і географія.
73. Урбанізація та регіональні відмінності її рівнів. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації.
74. Сільське розселення та його територіальні відмінності.
75. Трудові ресурси. Зайнятість населення у сфері матеріального виробництва та невиробничій сфері. Проблеми зайнятості і його географічні аспекти.
76. Поняття «господарство». Основні риси структури господарства. Міжгалузеві комплекси.
77. Загальна характеристика розвитку і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація.
78. Паливна промисловість та електроенергетика. Структура, місце і роль у господарському комплексі.
79. Вугільна промисловість. Райони добування і використання вугілля, торфу. Проблеми і перспективи розвитку.
80. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Центри нафтопереробного виробництва.
81. Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій, ліній електропередач.
82. Металургійна промисловість. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку і розміщення.
83. Сировинна база металургійної промисловості. Географія чорної металургії.
84. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургійної промисловості.
85. Машинобудівна та металообробна промисловість. Значення, місце і роль у господарстві.
86. Структура машинобудівної та металургійної обробної промисловості, галузі і принципи розміщення окремих виробництв: важкого, сільськогосподарського, транспортного, електротехнічного та ін.
87. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку машинобудування.
88. Хімічна промисловість. Значення, місце і роль галузі.
89. Сировинна база та галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих виробництв хімічної промисловості.
90. Лісова промисловість. Структура і значення.
91. Лісове господарство (лісозаготівля). Деревообробка. Целюлозно-паперове та лісохімічне виробництво.
92. Промисловість будівельних матеріалів. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення.
93. Легка промисловість. Художні промисли. Структура, принципи розміщення і географія.
94. Харчова промисловість. Галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія.
95. Роль, місце і значення сільського господарства. Структура галузі та його основні ланки.
96. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Територіальна організація.
97. Роль і значення транспорту. Основні види транспорту, їх характеристики, особливості розміщення.
98. Економічні зв'язки України з країнами світу.
99. Придніпровський район: коротка економіко-географічна характеристика.
100. Північно-Східний район: коротка економіко-географічна характеристика.
101. Столичний район: коротка економіко-географічна характеристика.
102. Центральний район: коротка економіко-географічна характеристика.
103. Причорноморський район: коротка економіко-географічна характеристика.
104. Подільський район: коротка економіко-географічна характеристика.
105. Північно-Західний район: коротка економіко-географічна характеристика.
106. Карпатський район: коротка економіко-географічна характеристика.
107. Природоохоронні комплекси. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища.
108. Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозбереження.
109. Кількість населення світу і його динаміка. Природний рух населення та його відтворення. Демографічна політика.
110. Статевий і віковий склад населення. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мовні сім'ї. Релігії народів світу.
111. Процеси урбанізації. Міське і сільське населення світу. Агломерації, мегалополіси.
112. Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.
113. Поняття «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство». Спеціалізація і кооперування, інтеграція країн світу.
114. Світове господарство в період науково-технічної революції (НТР), основні риси НТР. Вплив НТР на галузеву структуру та його розміщення.
115. Структура промисловості. Світова паливно-енергетична система.
116. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості.
117. Електроенергетика світу.
118. Чорна і кольорова металургія, основні райони розвитку і розміщення цих галузей.
119. Машинобудування, його структура і географія основних галузей.
120. Хімічна промисловість, її структура і географія основних галузей.
121. Лісова промисловість, її структура і географія основних галузей.
122. Деревообробна промисловість, її структура і географія основних галузей.
123. Легка промисловість, її структура і географія основних галузей.
124. Харчова промисловість, її структура і географія основних галузей.
125. Особливості розміщення галузей рослинництва і тваринництва.
126. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, авіаційного.
127. Міжнародний туризм та його різновиди.
128. Виникнення і сутність глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична,

продовольча, бідності, війни і миру, освоєння ресурсів, Світового океану та шляхи їх розв'язання. Прояв глобальних проблем в

Україні.

129. Загальна характеристика країн Західної Європи.
130. Загальна характеристика країн Східної Європи.
131. Загальна характеристика країн Північної Європи.
132. Загальна характеристика країн Південної Європи.
133. Загальна характеристика країн Центральної Європи.
134. Загальна характеристика країн Азії.
135. Загальна характеристика країн Північної Америки.
136. Загальна характеристика країн Латинської Америки.
137. Загальна характеристика країн Африки.
138. Загальна характеристика країн Австралії.

IV. Критерії оцінювання знань вступників

Вступний екзаме́н з географії проводиться у формі письмового випробування державною мовою.

Екзаменаційна робота виконується на спеціальних бланках для відповіді на тестові завдання, які абітурієнт отримує при проведенні вступного випробування.

Колір чорнила – чорний.

Екзаменаційний білет складається з 56 тестових завдань з усіх розділів географії, які включені до програми (дивись табл. 1).

Таблиця 1

№ з/п	Назва розділів	Орієнтовний розподіл завдань за розділами, (%)
1	Загальна географія	13-16
2	Географія материків і океанів	13-16
3	Географія України	39-42
4	Економічна і соціальна географія світу	21-24

Екзаменаційна комісія (не менше трьох членів) проводить вступний екзаме́н, по завершенню якого перевіряється правильність відповідей абітурієнтів, заповнюється екзаменаційна відомість та підписується всіма членами комісії.

Інформація про результати вступного випробування оголошується вступникам у день проведення екзаме́ну.

Вимоги до відповіді абітурієнта

Абітурієнт має виявити достатній рівень набутих знань і вмінь при відповіді на тестові завдання з географії наступних форм:

1. *Завдання з вибором однієї правильної відповіді.*

До кожного із завдань пропонується 4 варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав та позначив правильну відповідь у бланку відповідей. Завдання вважається невиконаним у випадках, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них позначено й правильну відповідь; в) правильну відповідь не позначено взагалі.

2. *Завдання на визначення відповідності.*

У завданнях пропонується співвіднести матеріал двох колонок, позначених літерами та цифрами. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав та позначив правильну літеру (від А до Д) у бланку відповідей навпроти цифри (від 1 до 4).

3. *Завдання на визначення правильної послідовності.*

Пропонується розташувати факти, події, об'єкти, позначені літерами, у певній послідовності, де перші факт, подія, об'єкт мають відповідати цифрі 1, другі – цифрі 2, треті – 3, четверті – 4.

4. *Завдання відкритого типу.*

Завдання передбачають розгорнуту відповідь на поставлені запитання з відповідним записом у бланку відповідей.

5. *Завдання на контурній карті.*

Завдання має картографічний характер і передбачає нанесення на карту інформації відповідно до завдання та розробку легенди карти (записи на карті й легендо подаються тим самим кольором ручки, яким виконується все тестове завдання).

Тестовий бал з географії – це арифметична сума балів, отриманих абітурієнтом під час проведення вступного іспиту з географії за усі правильно виконані тестові завдання.

Тестові завдання кожної форми оцінюються за відповідною системою:

1. *Завдання з вибором однієї правильної відповіді* (тести 1-30) 0–1 тестовий бал (абітурієнт отримує 1 тестовий бал за виконане завдання);

2. *Завдання на визначення відповідності* (тести 31-40) абітурієнт отримує 0–1–2 тестових бали за кожну правильно встановлену відповідність;

3. *Завдання на визначення правильної послідовності* (тести 41-50) 0–1–2 тестових бали (абітурієнт отримує 1 тестовий бал за кожні дві правильно позначені послідовні події (факти, об'єкти) або першу й останню подію (факт, об'єкт)).

4. *Завдання відкритого типу* (тести 51-54) абітурієнт отримує 0–1–2-3-4-5 тестових бали за кожну відповідь за одне завдання.

5. *Завдання на контурній карті* (тести 55-56) абітурієнт отримує 0–1–2-3-4-5 тестових бали за кожну відповідь за одне завдання.

В екзаменаційній роботі вступника виставляються бали за відповідь на кожне завдання, а також підсумковий бал за роботу. В екзаменаційну відомість і в екзаменаційний листок вступника виставляється підсумковий бал за роботу.

Екзаменаційна робота в цілому оцінюється за 100-бальною шкалою (від 100 до 200).

Максимально абітурієнт може набрати за правильне виконання всього тесту 100 балів, що відповідає 200 балам за шкалою (від 100 до 200) – таблиця 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання екзаменаційної роботи абітурієнта

Рівень	Кількісна характеристика рівня	Характеристика відповіді абітурієнта
--------	--------------------------------	--------------------------------------

Низький	100 – 123 бали	Абітурієнт не усвідомлює зміст питань білету, не має уявлень про загальні фізико-географічні закономірності та основи теорії економічної і соціальної географії. Демонструє відсутність знань про конкретні фізико-географічні та економіко-географічні об'єкти та не орієнтується по карті.
Задовільний	124 – 149 балів	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер. Абiтурiєнт має лише загальні уявлення про географічні об'єкти, процеси і явища. Неспроможний об'єднати взаємозв'язки і взаємозалежності природи і людини в межах конкретної території. Допускає грубі помилки при відповіді на поставлені питання і при роботі з картою.
Достатній	150 – 174 балів	У відповідях на питання білету допускається деякі неточності або незначні помилки. характеру. Абiтурiєнт демонструє розуміння географічного матеріалу, спроможний розкрити загальні закономірності географічної оболонки, розвитку економіки світу в цілому та окремих країн. При роботі з картою допускає окремі неточності.
Високий	175 – 200 балів	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння матеріалу, вмє аналізувати закономірності, принципи, фактори розвитку господарства. Відповідь характеризується логікою, послідовністю викладу матеріалу. Абiтурiєнт демонструє знання географічної карти.

V. Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Гільберт Т.Г. Географія (рівень стандарту) підручник для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / Гільберт Т. Г., Савчук І. Г., Совенко В. В. — К.: УОВЦ «Оріон», 2019. — 192 с. : іл. Режим доступу: <http://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-geografija-gilberg-2019.pdf>
2. Довгань Г.Д. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / Г. Д. Довгань, О. Г. Стадник. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 240 с., іл. Режим доступу: <http://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/10-klas-geografija-dovgan-2018-stand.pdf>
3. Гільберт Т.Г. Географія : підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Гільберт Т. Г., Савчук І. Г., Совенко В. В. — К.: УОВЦ «Оріон», 2017. — 288 с. : іл. Режим доступу: http://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/9_klas_geografija_gilberg_2017.pdf
4. Пестушко В.Ю. Географія: підручник для 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.Ю.Пестушко, Г.Ш.Уварова, А.І.Довгань. Київ : Генеза, 2016.- 272 с. Режим доступу: http://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/8_klas_geografija_pestushko_2016.pdf
5. Гільберт Т.Г., Паламарчук Л.Б. Географія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів, 2015 рік. Режим доступу: http://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/Geografija_7klas_Gilberg_2015.pdf
6. Скуратович О.Я., Круглик Л. І., Коваленко Р. Р. Загальна географія: Підруч. для 6 кл. — К.: Зодіак -ЕКО, 2005. — 319 с.
7. Дітчук І. Л., Заставецька О. В., Ткач Д.В. Географія України: навч. посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2016. — 168 с.
8. Кобернік С.Г. Географія: комплексне видання/ С.Г.Кобернік, Р.Р.Коваленко. — Київ: Літера ЛТД, 2019.- 280 с.
9. Кобернік С.Г. Географія. Довідник. Тестові завдання / С.Г.Кобернік, Р.Р.Коваленко/ за ред. С.Г.Кобернік. — Кам'янець-Подільський, ФОП Сисин О.В., 2019. — 888 с.
10. Кузишин А. Географія: Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання/ А.Кузишин, О.Заячук. з- Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. — 496 с.

Допоміжна:

11. Географія. Тести. 6-10 класи: посібник/Автори-укладачі: В.В. Безуглий, Н.М. Дук. — К.: ВЦ «Академія», 2007. — 448 с.
12. Жупановський Я.І. Словник термінів і понять з географії/ Я.І.Жупанський. — Чернівці: Технодрук, 2015 — 192 с.
13. Пестушко В. Ю., Сасихов В. О., Уварова Г. Є. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. серед. шк. — К: Абрис. — 376 с.
14. Кобернік С.Г., Скуратович О.Я. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. — К.: Навчальна книга, 2005. — 319 с.
15. Корнеев В.П., Герасимчук В.М., Пічугін Б.В. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. — К.: Освіта, Шкільна освіта, 2003. — 256 с.
16. Чернов Б. В. Фізична географія України, підр для 8 кл., - К.: Освіта, 2002. — 254 с.
17. Гілецький Й.Р. Географія України (Фізична географія з основами загального землезнавства): Підручн. для 8 класу. — Львів: ВНТЛ-Класика, 2003.
18. Шищенко П.Г., Муніч Н.В. Фізична географія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. — К.: Зодіак — ЕКО, 2005. — 256 с.
19. Заставний Ф.Д. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. — К.: Форум, 2017. — 239с.
20. П.О.Масляк Економічна і соціальна географія України: Підруч. Для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. — К: Педагогічна преса, 2005. — 288 с.
21. Сиротенко А.Й. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. загальноосв. навч. закл. — К: Освіта, 2001. — 222 с.
22. Яценко Б.П. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Підруч. для 10 кл. — К: АртЕк. 2004. — с. 248 с.
23. Топузов О.М., Тименко Л.В. Економічна і соціальна географія світу: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів. — К: Зодіак-ЕКО, 2005. — 208 с.